

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Arts & Music

هنر و موسیقی

از نشریه پیشرو – شماره ۴۰

۲۷ سپتمبر ۲۰۱۱

هیزل دیکنز، د کارگری هنر سپیڅلی وجدان

هره طبقه د خپلو احساساتو د بیانولو لپاره خپل هنرمندان لري. زیارکبنان وي که شتمن او بدایه، هر یو یې احساسات او عواطف لري. د زیارکبنانو احساسات او عواطف د ټولني له اکثریتو خلکو او پرگنو سره تړاو مومي، که چیري یو زیارکبن د نړۍ په هر گوټ کې د هر ډول ستم قرباني شي، د نورو زیارکبنانو احساسات راپاروي او خپله خواخوږي ورسره شریکوي. یو زیارکبن په هیڅ ډول نشي کولای خپل احساسات او عواطف له شتمن او بدای سره شریک کړي. همدا ډول د یوه پانگوال او شتمن سوداگر احساسات له کارگرانو او دهقانانو سره شریک کیدای نشي. له همدې امله هره طبقه داسې هنرمندان لري چې د همغې طبقې په اړه او په گټه خپل هنر کاروي. د زیارکبنانو هنرمندان په خپلې موسیقي او ترانو کې د همدې زیارکبنو طبقو احساسات، عواطف، دردونه، آرمانونه او د خلاصون لارې چارې پنځوي، په داسې حال کې چې د شتمنو هنرمندان د زلفو په تارونو کې نخیري او هنر او موسیقي د ولسونو د تخدیر لپاره کاروي، او ځینې آن د دې زلند جلا او هغې خونړي جلا په ستاینه کې خپل ستوني ککړوي او داسې مردارې او شخړې بادوي چې باید د جلاانو د چوپړانو په توگه یوه ورځ حساب ورکړي! دا په اصطلاح هنرمندان نه درد پیژني او نه رنځ؛ هره گړۍ رنځ او درد ویني، وینه او لوگي گوري، گوري چې ولس یې د بنکیلاکگرو د جگړې په بلکه کې سوځي، خو دومره سپین سترگي او بی حیا او شنډ دي چې د دې ټولو په لیدلو او اوریدلو سره بیا هم خپل ستونی په تور مارکیت کې پلوري څو جیبونه په چټلو پیسو ډک کړي. خو د داسې کنگل وجدانه هنرمندانو تر څنګ داسې سپیڅلي وجدانونه هم شته چې خپل هنر او گوگل د محرومو او بیوزلو خلکو د دردونو او کړاونو د فریاد لپاره کاروي؛ چې یوه یې هم هیزل دیکنز ده.

هیزل دیکنز د ۲۰۱۱ کال د اپریل په ۲۲ نیټه په ۷۵ کلني کې سترگي له نړۍ پټې کړې. که څه هم نوموړې دا نړۍ د تل لپاره پرېښوده خو د هغې د ستوني فریادونه او نغمې هغه نارامه هنگامې دي چې د تل لپاره به، تر هغه چې په نړۍ کې زیارکبنان استثماريږي، د کنگل، بیلجو، لور او څټک او د ماشینونو په آوازونو کې شیبه په شیبه د خلاصون سرودونه وغږوي او د سکرو د کانونو په ترورمو کې به رڼا وښیندي.

هيزل د امريکا د ویرجینیا ایالت په یوې کارگرې کورنۍ کې وزیږیده او د لومړنیو کلونو په پیل سره د کارگرې طبقې له رنځ او درد سره آشنا شوه. وروڼه یې د سکرو د کانونو کارگران ول او په خپله هم وروسته له دې چې د سکرو صنعت له رکود سره مخامخ شو، د کارگرونو په کتار کې ودریده.

هيزل خپل هنري فعالیت په ۱۹۶۰ لسيزې کې د آپاچي سيمي د کانونو د کارگرانو او په ځانگړي توگه د بنځینه کارگرانو د رنځيدلي او کړيدلي ژوند په اړه د سيمه ايزو ترانو په ويلو سره پيل کړ. له هغه ځايه چې هيزل په کارگرې چاپیریال کې ژوند کاوه نو ترانې یې هم د کارگرانو په خدمت کې وې او په هره مصرعه کې یې د کارگرې طبقې ایمان انځور او.

د هغې په ترانو کې د هغو کارگرانو انځور وینو چې د کارخانو د بندیدلو له امله نابود او په کانونو کې د چاودنې له امله مړه شوي دي او ان د هغو ځوانو او پیغلو کارگرانو رنځونه په کې وینو چې د گډ ژوندانه شیبې په خوښۍ سره پیلوي خو د مالي بیوزلی له امله دا خور ژوند په ترڅو شیبو کې له لاسه ورکوي، یعنی لوږه او بیوزلي آن مینه ورله وژني!

هيزل د بنځینه او نارینه کارگرانو پر اتحاد باور درلود او د زبېښاک په وړاندې مبارزه یې هغه گډه مبارزه گڼله چې ښايي میرمنې او سړي، دواړه یې د یوه هدف په توگه ومني او په مشترک ډول ورته کار وکړي. هغه وايي: «د ډیرو کسانو په خلاف، زه نشم کولای د کارگرې طبقې د میرمنو رنځ او درد د کارگرې طبقې له نارینه څخه جلا کړم. زه پوهیږم چې بنځو تل ډیر سخت ژوند درلودلی دی او فکر کوم چې په راتلونکي کې به یې هم ولري. دا ښکاره ده چې تر خورا زیات ستم لاندې انسانان، تل ډیر سخت ژوند لري. خو هیڅوک د خلاصون لاره مور ته پرانیستلی نشي، دا کار یوازې په خپله کولای شو. دا (له ستمونو څخه د لارې پرانیستل) یوه جگړه او مبارزه ده. نو، زه په خپل منځ کې (د کارگرې طبقې د میرمنو او سړیو تر منځ) کوم اختلاف او جلاتوب نه وینم. نو ځکه زموږ جگړه او مبارزه، مشترکه جگړه او مبارزه ده.»

د «بنکلي کوچنی مرغی» ترانه د هيزل ډيکنز هغه ښایسته ترانه ده چې نوموړې په سمبولیک ډول د هغو کارگرانو د ستایلو لپاره ویلي ده چې هڅه لري ځانونه د کارگرې ژوند له ستونزو او رېږونو څخه وژغوري:

والوزه بنکلي کوچنی مرغی

والوزه

چې آزاده شي

ابدي آزادی ته ورسیري

والوزه!

والوزه!

ای بنکلي کوچنی مرغی

والوزه،

په هسکو هسکو کې پرواز وکړه

پرواز وکړه تر هغه ځایه
چې نور ورته د ژمي سوړ باد ونه رسي.

کله چې د هیزل ورور - د کان یو کارگر - د سگو د سرطان له امله ومړ، هیزل دا ترانه د هغه په یاد وویل چې
په کې په بڼه ډول د سکرو د کانونو د کارگرانو ژوند انځور شوی دی:

د ژور ټاټوبي د رنځونو او لوړې په یوه فقیرانه کور کې

چیرې چې ویاړنه

له انسان سره پردی ده

له یوه فنا شوي سړي سره پردی ده

چیرې چې د انسان روح او ځان

تر وروستی شیبې پورې

د فاسد شوي جسم د زوال تر شیبې پورې

د سکرو په غبار او دورې ککر دی

او چیرې چې دا تپاه شوی سړی

له نابود شویو تورو سگو څخه

بل مل نه لري!